

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericéscă, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PREȚIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PREȚIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu

cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;

si mai sus 5 fl v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Invetiamentulu in scól'a de repetitiune.

Când ajunge baiatulu plugariului nostru la vârst'a de 12 ani, parintii lu-potu intrebuintiá la lucruri mai usióre economice; si astfelu cu anulu alu 12-lea baiatulu a inceputa deja viéti'a practica. Merge unu astfelu de baiatu cu tatálu seu la plugu, la semnatu, la sapa, la plivitu, la secera; si daca a fost deprinsu din scóla a fi atentu la lucrurile, cari se petrecu in giurulu lui, — vede in campu, in casa si in tot locul o legatura intre ceea ce a invetiatu in scóla si intre ceea ce a invetiatu in viéti'a. Vede de exemplu, ca semanaturile tatalui seu sunt mai frumóse, decât ale veciniloru desi Ddiu a transmisu de o potriua razele sórelui seu preste semanaturile tuturor; si cá omu deprinsu a gandí se intréba negresitu de cauza; ér de o astfelu de cauza nu póte aflá altcev'a, decât ceea ce a vediutu densulu cu ochii, si anume cá tatalu seu a lucratu si a ingrijitu mai bine pamentulu, decât altii; si consecinti'a practica a acestui faptu realu lu-intaresce pentru tóta viéti'a in convingerea despre principiile audite si invetiate in scóla, si anume: cá Ddiu revérta binefacerile sale preste toti ómenii de o potriua, ca lucrulu este isvoru de cascigu si de buna stare, ca cu cât prin lucru explotéza omulu mai multu darurile lui Ddiu, cu atât si-elupta in mesura mai mare o buna stare, si devine superioru semeniloru sei etc.

Gândindu astfelu baiatulu si-forméza convingerea, cá scól'a, si invetiaturile audite in scóla sunt pentru dñsulu de o insemnata valóre reala; si când in Dumineci in serbatori vine timpulu, cá se mérga de nou la scóla, — merge si asculta ceea ce i-se propune acolo, cu multu mai mare placere, de cum mergea, si ascultá, pana când erá in scól'a cotidiana, — asia incát in scól'a de repetitiune cu unu bunu metodu de multe ori potu se invéte elevii in o singura óra mai multu decât in 10 sau 20 de óre in scól'a cotidiana.

Ei bine, care este metodulu celu bunu pentru scól'a de repetitiune!

De siguru acel'a, carele incepe tóte obiectele de propunere dela ocupatiunile si esperientiele dilnice ale eleviloru.

Punem casulu de exemplu, cá s'a intémplat in comuna o licitatiune pentru datorii la cutare omu. Baietii sunt de regula atenti la astfelu de lucruri, — si gandescu de siguru asupra causei, ca pentru ce adeca s'a vëndutu cutarui omu cas'a si pamentulu?

Ómenii din satu si chiar parintii baietiloru vorbescu despre acestu casu in diferite chipuri. Unii lu-scusa, altii condamna pre celu nenorocitu; ér baietii incepu si densii a judecá dupa parintii loru, si anume dupa simpatiele si antipatiile, pre cari le au parintii facia de astfelu de nenorociti. Daca remanu baietii in astfelu de nedumerire, — dñsii se deprindu pre nesémтите a judecá de mici dupa simpatia si antipathia, si remanu nedrepti in judecat'a loru pentru tóta viéti'a, si pre langa acést'a lipsiti de indemanarea de a invetiá din esperienti'a buna, seau rea a altoró ómenii din comuna. Daca inse vinu Duminec'a viitória in scól'a de repetitiune, si aici li-se tiene o buna prelegere din econqnia, dñsii pre de o parte potu se-si formuleze o judecata drépta din casulu amintitu, ér pre de alt'a se deprindu a invetiá pentru tienut'a loru ulterióra din patiani'a altui'a. Ómenii cadu de regula in datorii seau din caus'a, ca cheltuiescu mai multu, de cum le ajungu venitele, seau din cauza, ca nu calculéza destulu de bine in intreprinderile loru economice, seau si mai cu seama din caus'a, ca nu traiescu intru fric'a lui Ddiu, si ducu o viéti'a nesocotita. La tóte aceste imprejurári este espusu fie-care omu; si deci baiatulu trebue facutu prin scól'a de repetitiune inca de micu atentu chiar cu exemple practice asupra consecintieloró, cá se scia, si se gándesca, si se póta sè se orienteze incát pentru tienut'a loru ulterióra.

Viéti'a ómenesca mai cu seama astadi infacisiéza celui ce o privesce o bogata variatiune si o aplicare repede mai cu seama a ordinei morale. Astadi vedem ridicandu-se unii ómenii cu repediune, ér pre

altii ii-vedemu din fericire cadiendu cu aceiasi iutiela; ér a deprinde pre ómeni a privi la astfelu de imprejurári cu atentiunea pre carea ele o merita este chiamarea scólei de repetitiune. Si pana când vom poté se ne estindemu la cele speciale in acésta directiune, constatámu, cá metodulu unicu nimeritu in scól'a de repetitiune, este: a imbiná ceea ce vede elevulu in cartea cea mare a vietii, cu teoriile prescrise a-se invetiá in scóla.

Si deci repetimu de nou, ca invetiamentulu nostru elementariu numai atunci este unu invetiamentu completu si va deveni o adeverata binefacere pentru poporu, daca in tot locul se va activá, si va functioná scól'a de repetitiune.

Scrietorii occidentali de rangulu alu doilea din restimpulu de decadintia patristica.

(Continuare si fine.)

b) La finea secl. alu V-lea si inceputulu secl. alu VI-lea au traitu:

6. E n o d i u diaconu, mai târdiu episcopu in Pavi'a. Elu a muritu cam pe la an. 521. In scrierile sale a laudatu, ridicatu si glorificatu multu scaunulu episcopalu din Rom'a, prin ce 'si-a castigatu renume la apusu. A compusu mai multe poesii, cuvântari, epistole, si alte scrieri bisericesci. Intre acéste mai insemnata este a p o l o g i ' a, carea a redigiat-o intru aপরera episcopulu roman S i m a c h (498—514), si a sinodulu romanu, numitu „Synodus palmariis“ (dela palmii, cu cari erá infrumsetiatu porticulu bisericeii s. Petru, unde s'au fost adunatu pentru prim'a data episcopii din Itali'a). Acestu sinodu s'a tienutu la an. 502, cu scopul de a aplaná pe de o parte schism'a si tulburarile, ce s'au ivitu in urm'a ultimei indepliniri a scaunulu romanu; ér pe de alt'a parte pentru de a-l reasiedia pe Simach, si a-l confirmá in demnitatea sa. Cu acést'a ocaziune a inaltiatu elu fôrte multu scaunulu romanu, pronuntiându principiulu, cá episcopulu Romei nu póte fi trasu la judecata de nici unu muritoriu, de órece elu este judecatoriu preste toti muritorii.

7. D i o n i s i u exiguul, séu celu micu, a fost de nascere din Schiti'a-mica (Dobrugia de astadi). Si de órece in tienutulu acel'a s'a pastratu inca pe timpulu seu limb'a latina, avënd cunoscint'a acestei limbi s'a dusu la Rom'a, unde a traitu cá abate cam pana dupa an. 536. Aici s'a facutu renumitu prin computulu seu paschalu „Cyclus paschalis,“ si prin introducerea cronologiei séu erei crestine vulgare, cari ambele le-a desvoltatu in opulu seu „Liber de paschate.“ Afara de acést'a este elu cunoscutu si cá intemeietoriulu dreptulu ecclesiastic occidental, prin cartea sa: „Codex canonum,“ in carea imbina canonele sínódelor resaritene si apusene cu epistole decretale de ale episcopiloru romani, incepëndu dela Siriciu (384—398), din jumetatea a

2-a a secl. alu IV-lea si pana la episcopii romani dela finea secl. al V-lea.

c) Pe la mijloculu secl. alu VI-lea au fost activi mai multi aপরatori ai celor 3 capitule, condamnate in sinodulu alu 5-lea ecumenicu, si prin urmare contrari acestui conciliu; si anume:

8. Diaconulu romanu R u s t i c u s, carele a scrisu o carte in contra monofisitiloru, intitulata „Adversus Acephalos.“

9. Diaconulu cartaginean F u l g e n t i u s F e r r a n d u s. invetiacele alu renumitulu episcopu F u l g e n t i u dela Ruspe (vedi nrulu 26. al fóiei acéstei'a din a. c.) Dela elu avem, afara de biografi'a invetiatoriulu seu, inca urmatóriele lucrári: o epistola apologetica asupra celor 3 capitule; o scriere despre cele 2 naturi in persón'a lui Chr., in contra monofisitilor; unu manualu fôrte bunu de teologia morala, intitulata: „De septem regulis innocentiae;“ si o prescurtare a canónelor: „Breviatio canonum.“

10. Episcopulu african F a c u n d u s dela Hermiane s'a facutu renumitu prin compunerea a lor 12 cãrti apologetice asupra celor 3 capitule.

11. Archidiaconulu cartaginean L i b e r a t u s a scrisu o istoria a Nestorianismulu si Eutichianismulu, in carea polemiséza in contra sinodulu alu 5-lea ecumenicu. In urma

12. Episcopulu Victoru dela Tunun (Afric'a-nordica) a scrisu cu mare urgia in contra imperatulu Iustinian si in contra sinodulu alu 5-lea ecumenicu o cronica, dela an. 444—565.

Afara de acesti contrari ai sinodulu alu 5-lea ecumenicu au traitu si a fost activi inca:

13. Episcopulu africanu I u n i l i u, carele ni-a lasatu prim'a incercare de ermineutica si isagogia biblica mai scientifica, sub titlulu: „Instituta regularia divinae legis“, in 2 cãrti.

14. P r i m a s i u dela Adramet, a fost primulu scrietoriu latinescu de catene. „Catenae“ se numescu colectiunile exegetice din comentariile si omiliile pãrintilor bisericesci mai renumiti. Ele suntu la ordinea dilei dela secl. alu 6-lea incóce, când incéta aprópe tóta activitatea independenta in exegesa. Dela elu avem comentarie la epistolele ap. Paulu si la apocalipsa.

d) Catra finea secl. alu VI-lea au vietuitu:

15. G r i g o r i e dela Tours de nascere din familie nobila rom. La anulu 573 a devenitu episcopu in Tours, si cá atare a muritu la an. 595. In literatur'a bisericesca e cunoscutu mai intái prin opulu seu „Historia ecclesiastica Francorum“, in 10 cãrti. In acéste tractéza elu si istori'a politica a Franciloru. Scrierea acést'a de si nu destulu de critica, totusi este de mare insemnata pentru restimpulu Merovingilor. „Libri VII. Miraculorum“ e o scriere hagiografica. In acést'a espune viéti'a si minunile s. M a r t i n dela Tours, a martirulu I u l i a n, apoi a mai multor martiri si confesori. In

urma elu a mai scris o carte, in carea se ocupa cu cronologi'a bisericeasca.

16. Renumitul poetu bisericescu *Venantiu Fortunat*, a fost contimporeanu cu Grigorie si a murit cá episcopu in Pictaviu (Poitiers) la an. 603. Ni-a lasat cam 300 de poesii religiose, mai mari si mai mici, afara de unele putiene scrieri in prosa.

Dr. Tr. Puticiu.

Cuvântarea

rostita de domnulu *V. A. Urechia*, la mormentulu lui *Mihailu Cogalniceanu*.

(Continuare si fine.)

La 5 Ianuarie 1859 Cogalniceanu adresându primulu cuvântu, in divanulu Moldovei, proclamatului domnu Alecsandru Ioanu, ii dicea : „Fii domnu blandu si induratoru mai alesu catra tieranu, catra acel'a pentru cari toti domnii trecuti au fostu nepasatori si rei.“

Care domnu séu rege va rupe acestu programu indicatu loru de Cogalniceanu ?

Se se desfiintieze, se se altereze câtusi de putienu caracterulu nationalu si democraticu alu bisericeii române ?

In fruntea acestei triste solemnitati este demnulu si multu veneratulu nostru metropolitu I. P. S. Iosifu si P. S. Episcopi de Husi si de Dunarea de josu. Se spuna P. S. L. déca oper'a bisericeasca a lui Cogalniceanu o póte distruge omulu ori timpulu ?

Da, a inlaturatu, a sfaramatu Cogalniceanu omnipotentia calugariloru greci din tíera si a redatu tieriei si tieranului românu pamentulu instrainatu, in manile greciloru.

Da, a doboritu Cogalniceanu secundatu de conluptatorii sei, domni'a regulamentara cu institutiunile si traditiunile fanariotice. Cine si când se va mai incercá a se reintórce tíer'a la acea inchisa, sfersita epoca ?

Se se desfiintieze, ori macaru se se schimbe peste totu directiv'a culturala a Natiunei române, data de Cogalniceanu prin legea scóleloru dela 1864 ?

Ati vediutu ce se intempla aceloru ce se incérca a face acésta.

Se se schimbe bazele liberale, democratice ale societatii romane ?

Cogalniceanu fiu de boeru lupta generosu si neinctatu la sfaramarea privilegiiloru clasei sale. Cerce-se astadi a se alterá oper'a lui !

Si acelu omu, care in esenti'a geniului seu a plamaditu din nou némulu românescu ; celu mai mare omu de statu ; celu mai cultu si mai invetiatu dintre contimporanii sei ; acelu care la scól'a sa de istoricu, de publicistu, de nationalistu, a formatu generatiunile care l'au secundatu in munc'a sa gigantica si semi-seculara ; factorulu de capetenia a totu ce esista ; stéua conducetóre a Romaniloru de sub jugu strainu ; desrobotorulu tiganiloru, caci elu a ascutitu pén'a cu care domnii moldoveni au semnatu acea desrobire ; improprietarorulu tieranului ; aperatorulu

drepturiloru tieriei la congresulu dela Berlinu alaturea cu I. Bratianu si pe lângá tóte marele Curti europene ; oratorulu cu graiu neamutitu, luminatoru si la nevoia resturnatoru ; elu podób'a si falá tieriei, iata-l . . . Unde incapea-voru cenusele tale gigante, care pe umerii tei ai ridicatu susu o intréga natiune ?

Éta suntemu toti in genunchi inaintea spoliiloru tale mortale, toti, Natiunea intréga, ér nu partisanii politici. Tu n'ai fostu nici-odata siefu de partida ; geniului teu, naturei tale extraordinare i-a repugnatu se grupeze in juruti ómeni solicitati de proprii interese . . . Când opera ta de uriasiu a fostu terminata, istoria te va afla fara partidu . . .

Da, inse de aceea astadi si pentru totdeuna tóte partidele existente te-au recunoscutu de ceia-ce esti ; inteifulu barbatu de statu alu Tieriei Romane

M. Cogalniceanu.

Critic'a si desaprobarea le-au acoperitu glasulu resunatoru alu Natiunei. Dens'a a disu tutuloru partideloru : cu adeveratu acest'a e fiulu meu ! Si éta de ce astadi, la ór'a despartirei, nu Tronulu, nu guvernulu, nu Senatulu, nu autoritatile constituite mari si mici, nu partidele politice aducu tie omagie si lacrimi de recunoscintia, ci tóta Natiunea româna.

Imensu si neimplinitu este golulu, ce lasa in patri'a româna. Dupa tine cade cortin'a istorica asupra unei perioade din evolutiunea nóstra nationala, care purtá pentru eternitate numele teu, fruntasiele intre fruntasii natiunei române.

Vai, imensu si neimplinitu va fi golulu ce lasi in cas'a ta, in sufletulu sotiei si a urmasiloru tei.

Doliulu vostru, o dómna, jalea si nemangaierea vóstra urmasi ai ilustrului barbatu, nu cercámu noi reprezentanti'a Senatului se le ostoimu, se le alinamu. Cu voi, familia intristata, plânge tíer'a intréga.

Pasa dér acum tu, care n'ai voitu unu momentu a gustá din linistea neactiunei, pasa in linistea si repausulu imortalitáti, in t e m p l a s e r e n a, de unde geniu tutelaru alu Natiunei ce ai iubitu si pentru care ai traitu, povetiucesce-o inca la dilele de cumpena mare ce mani potu veni éra. Memori'a ta eterna fia sfatuitóre de tot momentulu a barbatiloru de Statu, caror'a ai lasatu clironomi'a ta politica si nationala.

Si atunci cá si astadi in decursulu secoliloru, istoriculu pomenindu-ti numele va esclamá cu vechiulu cronicaru :

„N a s c u s i i n R o m a n i ' a ó m e n i m a r i .“

Ce trebuie se tienemu in vedere sub durat'a prelegeriloru, — cá instructiunea se aiba rezultatulu doritu ?

[Disertatiune cetita in siedinti'a a 3-a a adunarei generale a Reuniunii invetiatorilor din est anu de Ioanu Bustea, invetiati. la sc. I-a in Socodoru.]

Onorabila adunare, — Domniloru Colegi !

Disciplin'a scolara este sulevarea invetiatorului dela diferite obstacule si neplaceri, ce-lu intimpina

nu numai in scóla sub durat'a instructiunei, ci si afara de scóla.

O scóla bine-disciplinata — intielegându-se de sine că si prevediuta cu recuisitele necesare, — este pentru invetiatoriu unu sprijinu puternicu la instruare.

Fara disciplina, scól'a nu-si póte ajunge nici scopulu materialu, nici scopulu celu formalu.

Pedagogi'a cá sciintia, ni-arata principiile si regulele educatiunei si a instructiunei omului, si tot dēns'a cá arta, realizéza si pune in practica, traduce in fapta — principiile si regulele stabilite de dēns'a. Ni arata, ca instructiunea trebuie se fie: adeverata, clara, morala, estetica, logica etc. etc. — Principiile generale inse ale invetiaturei elementare, cari trebuie se le tienemu inaintea ochiloru, sunt acestea: tóta invetiarea séu instruirea educatoriului se fie patrunsa de spiritulu sântu religiosu; se fie amasurata capacitatii elevului; se fie convingatóre si fundata; se fie interesanta, consunatóre; deprindietóre, se fie pentru viétia ori practica.

Dreptce, cá instructiunea se aiba rezultatulu doritu trebuie se luamu mai antaiu cursulu sinteticu alu instructiunei, ce se incepe cu singuraticile pãrti, si asia trece la intregu, adeca: dela simple la compuse, si dela singuraticile la generale. — Educatoriulu adeca trebuie se incépa cu singuratecile representatiuni partiale, din cari compune intuitiuni, etc., si fiind-cã Domniloru, scopulu invetiamentului intuitivu este a desvóltá intuitiunile sensuale ale copiiloru in idei si notiuni; avem se li vorbimu nunumai despre form'a si marimea ori colórea etc. obiectelor, ci, inca si despre originea, caus'a, efectulu, intrebuintiarea, folosulu, daun'a etc. etc. ce o producu acelea, spre a li agerí atentiunea, si a li intari aducerea aminte, a-i dedá la cugetare, a-i deprinde in judecare si a li largí cerculu ideiloru. Trebuie mai departe inca se luamu cursulu analiticu, care adeca calculéza obiectulu intregu si-lu descompune in pãrtile sale, pana când prin descompunere ajunge la pãrtile constitutive fundamentale, cari nu mai suferu impartire. Cursulu sinteticu in modu figurat se póte compará cu unu edificiu ce trebuie edificatu; ér celu analiticu, cu altulu ce trebuie derimatu. Precumu vedemu si scimu dara educatiunea este desfasiurarea fortieloru si a facultãtiloru omului, este sum'a tuturor silintieloru ce depunu ómenii se ajute natur'a copilului, cá sè se perfectioneze, se desvólte facultãtile lui corporale, intelectuale si morale, si acestea, atát pentru propri'a sa fericire, cât si pentru destinatiunea lui in societate, este desvoltarea sistematica, complecta si armonica a tuturor facultãtiloru omului dela nascere si pana la adolescentia; pentru cá se i-se dee mijlócele si vointi'a de a ajunge la o perfectiune, carea este practicarea tuturor virtutiloru, iubirea binelui si a ómeniloru; ér scopulu educatiunei este, a desvóltá in fie-care individu tóta deseversirea, ce capacitatea lui

este in stare a puté primí. Cá instructiunea se póta fi predata conform recerintiei principiiloru si reguleloru pedagogiei, se recere: cá educatoriulu se fie — pedagogu bunu, — va se dica, mai antaiu psihologu bunu, fiind-cã psihologi'a este chei'a pedagogiei, si fiind astfeliu inzestratu, cá unu educatoriulu desteru va sci apoi se puna in miscare si in lucrare tóte puterile sufletesci ale eleviloru sei. In scól'a acestui'a va esistá disciplina, respective: silentiulu, diligeni'a, atentiunea; si va sci escitá in elevi facultatea de a judecá asupra celoru propuse, respective: audite si vediuete. Minciun'a, acestu spine gigantu, daunosu nu numai pentru scóla, ci si pentru intrég'a loru viétia o va sci deleturá respective: dispá din scól'a sa.

In anii precedenti spre cea mai mare uimire a mea am observatu intr'o scóla studii scrise cu man'a respective: unele estrasuri din obiectele de invetiamentu, ma din geografie, — inca si din limb'a magiara, — acestea apoi elevii le recitédia cá unu pagalulu fara a pricepe sensulu loru. — O astfeliu de scóla Domniloru, este departe de a coresponde spiritului timpului de adi.

Se recere mai departe dela educatoriulu se cunosca intréga fiantia a elevului adeca: corpulu si sufletulu ceia ce ni arata, respective cu carea se ocupa antropologi'a-pedagogica si filosofi'a. Incát pentru partea filosofiei ce se ocupa cu sufletulu, numita psihologia si morala, referitoriu la instructiunea morala, nu potu trece cu vederea a nu amintí: cá acést'a trebuie predata astfeliu: cá procentele ei se fie primite liberu, incát elevii se le considere ca trase din propri'a loru natura. Greotatea ce o vedemu la educatiunea acesteia (a moralei) vine dela parinti respective: dela nesciinti'a creșterei prunciloru loru. Scól'a are se reparedie tóte acestea.

Cá instructiunea mai departe se aiba efectulu si respective: rezultatulu doritu; — sub durat'a prelegerii trebuie se tienemu in vedere: cá óre elevii, sunt cu tóta atentiunea la propunere? càci Domniloru! acést'a este recerintia principala a instructiunei cu rezultatulu, si e problem'a intregiei educatiuni. Pe multu colegi am auditu jelbindu-se, cá progresulu, atát in singuratecile obiecte de invetiamentu, cât si in desvoltarea spirituala, nu remunerédia timpulu folositu si trud'a loru, — ma si aceea; cá elevii sciu cu multu mai putienu, decât ce a asteptatu dela ei. Acést'a póte avé mai multe cause. Unii o insusiescu acést'a memoriei celei slabe a eleviloru sei, ceea ce nici eu nu negu, cá adeca unu scolarulu nu ar pricepe mai bine unu lucru decât altulu; ér dealt'a parte, cá unu obiectu nu-lu tiene mai bine in memorie decât altulu, càci acésta vedemu chiar si la ómenii crescuti. — Temeiulu acest'a, (intielegu fatia de elevi) zace parte in puterea fundamentala de capacitate a spiritului, dar cea mai mare parte in lips'a atentiunei. Din acestea resulta dara, cá unde nu e de fatia atentiunea, acolo nici nu e cu putintia conceperea fundamentala a obiectului de instructiune, va se dica:

unde existe distractiunea, acolo e fara resultatu sacrificarea timpului si obosél'a educatoriului.

Scimu cà atentiunea stà, in incordarea nedespartita a spiritului catra cutareva obiectu, la care vine inse in considerare doi factori, a) capacitàtile spirituali si b) obiectulu ce vremu alu pricepe, si cà atare, fiind-cà ni irita capacitàtile, lu numimu iritatiune esterna, — prin urmare, gradulu atentiunei aterna dela ambii factori, — si cu cât dara e mai mare iritatiunea esterna, cu atât cu mai mare putere va indemnà capacitatea spre activitate. — Cu referintia la iritatiunea interna, adeca la capacitatea spirituala, — gradulu atentiunei aterna dela presentia iritatiunei. Esperinti'a ni arata si anume: cà unu baetu nou nascentu nu-'i in stare a fi atentu, fiiind-cà in densulu nu-'i desvoltata nici o capacitate, si e lucru naturalu, cà, cutare capacitate fundamentala a spiritului, numai dupa ce cade sub iritatiune, numai apoi vine in spiritulu siemtiulu, care, nu se nimiceste dupa ce odata s'a infiantiatu — cà abuna-óra unu obiectu pre care l'u indepartamu din naintea oglindei, — ci urm'a acestui siemtiu, remane in spiritulu.

(Va urmà.)

APELU *)

catra parinti.

Conformu decisiunei „comitetului reuniunei femeiloru române din Aradu si provincia,“ — si in urm'a insarcinarii primate dela acestu comitetu, precum si cu convoirea Inaltu Prea Santiei Sale Dlui Episcopu diecesanu prea graciosulu Patronu alu reuniunei, — subscrisii aducemu la cunoscinti'a onoratului publicu românulu si in specialu tutororu parintiloru, cà la scól'a romana gr. or. confesiunala superióra de fetitie din Aradu, prevediuta cu internatu si arangiata dupa recerintiele timpului modernu cu tóte recuisitele prescise — inactivata in anulu trecut, inscrierile se incepu in 1. Septemvrie st. nou a. c. in localitatile scólei: cas'a cea noua diecesana de langa biseric'a catedrala.

Eleve se primescu in tóte clasele.

Elevele, cari pana acum nu au frecuentatu scól'a, au a se supune unui esamenu de primire, séu se dovedésca cu atestatu publicu scolasticu clas'a absolvata in anulu trecut.

Internatulu scólei pe deplinu corespunde tutororu postulatelor atátu didactice câtu si sanitare.

Eleve interne solvescu pentru intrég'a provisiune pe luna 12 fl. si 2 fl. didactru.

Elevele esterne solvescu pe luna numai 2 fl. didactru.

Solvirile se facu anticipative.

Afara de studiele si ocupatiunile prescise in planulu de invetiamentu, elevele pe langa o taxa lu-

nara fórte moderata voru primí instruare din limb'a francesa si pianu.

Tóte elevele au a fi prevediute cu càrtile prescise, cu recuisite de scrisu si desemnu, precum si cu recuisitele de cosutu si lucru de mana.

Elevele interne au a mai fi prevediute cu :

- a) unu matratiu,
- b) unu covoru de patu,
- c) dóue perine,
- d) patru fecie de perine,
- e) unu poplonu cu dóue lepedee,
- f) dóue lepedee de patu,
- g) siese stergure,
- h) siese salvete,
- i) cutietu, furculitia, o lingura de supa si un'a

de cafea, pocalu pentru apa, lavoru, peria de dinti, sapunu si peptene,

l) vestminte albe din fiacare celu pucinu siese bucati, precum si cu incaltiamintele si imbracamintele de lipsa,

m) Pentru egalitate si uniformitate se voru face in internatu, pe spesele elevelor: catrintiele (siurtiele) precum si unu vestmentu de strada.

Desluciri mai detaiate se potu cere séu in persóna séu in scrisu dela directiunea scolara séu dela secretariu.

Aradu, din siedinti'a comitetului reuniunei femeiloru romane din Aradu si provincia, tienuta in 31. Iuliu st. nou 1891.

Aureli'a Belesiu, m. p.
presidenta.

Dr. Giorgiu Plopu, m. p.
secretariu.

D I V E R S E.

* *Congresulu provisoriu alu bisericeii ortodoxe din Bucovin'a* este convocat prin Preainalt'a hotarire a Majestàtii Sale ddo 19 Iuliu a. c. pe diu'a de 30 Septemvrie n. a. c.

* *Asociatiunea transilvana* pentru literatur'a româna si cultura poporului românulu 'si tiene a XXX-a sa adunare generala astadi, in 4/16 Augustu si in dilele urmatórie in Hatieg.

* *Himenu.* Tinerulu Romulu Vatiian s'a logoditu cu domnisiór'a Persid'a Moise din Arad.

* *Adunarea generala a alunneului gr. or. romanu din Timisiór'a* se convoca pe 25. August st. n. nainte de amnédiu la 11 óre in scól'a româna de baeti a comunei bisericesci gr. or. române din Timisior'a-Fabricu. Acei teneri români de confesiunea gr. or., cari voescu a fi primiti in alumneu si a cercetá scolile gimnasiale, reale, comerciale ori industriale in Timisior'a, au pana la 20 l. c. la subscrisulu a insinuá recursele lor instruate cu atestatulu de botezu, atestatulu scolariu pe anulu trecut si atestatulu de paupertate. — Timisior'a, 10. August 1891. — Emanuil Ungurianu, presiedinte.

*) Diurnalele romane sunt rogata a reproduce acestu apelu.

* **Concertu** ce-lu vor dá fratii Iacobu si Traianu Muresianu, Dumineca, in 16. August st. n. in „sala seminariului rom. gr. orient. din Arad,“ cu programulu:

1. Olteanca, solo pianu de I. Muresianu.
 2. Aria din Carmen, de Bizet, solo baritonu.
 3. a) Románu verde cá stejarulu } de I. Muresianu
b) Capriciu } solo pianu.
 4. a) Mándrulitia de la munte, de Stefanescu }
b) Ochii albastrii, de Denza } solo bariton
 5. Doina, de I. Muresianu, solo pianu.
 6. a) Un Ballo in maschera, Aria de G. Verdi }
b) Retrasi de ochii lumiei de P. Mezzetti } solo bariton
- Inceputulu la 7 óre sér'a. — Pretiulu intrarei: Loculu I. 2 fl.; Loculu II. 1 fl.; Galeria 60 cr. Bilete de intrare se potu procurá din librari'a Klein, ér sér'a la cassa.

* **Junimea studiósá romana din Pancota** si jur arangiéza o petrecere de véra, ce va avé locu sambata la 22/10 August 1891. in Pancot'a, in „Gradin'a verde.“ Pretiulu de intrare pentru persóna 1 fl. pentru familie 2 fl. Inceputulu la 8 óre séra. Venitul e destinat pentru ajutorarea studentilor seraci románi. — Comitetul arangiatoriu. — Ofertele marinimóse sunt a se trimite la adresa casariulu Ioan Bud'a stud. de VIII. cl. in Pancot'a.

* **Internatulul Reuniunei femeiloru române din Brasiovu.** Scopulu, ce-lu urmaresce Reuniunea prin sustinerea Internatului seu, este de a veni in ajutoriulu parintiloru mai putienu avuti si cu aspiratiuni mai modeste, cari ar dorí inse se dea ficeloru loru in prim'a linia cunoscintiele practice de lipsa pentru viéti'a casnica, se faca din ele nisce femei económe, bune menagere si destoinice pentru conducerea economiei casnice in tóte directiunile. De aceea in Internatulul acest'a se pune mai putiena greutate pe cunoscintiele teoretice si mai mare importantia se dá cunoscintieloru practice. In privinti'a teoretica, se ingrijesce mai alesu, cá elevele se remana in curentu cu cunoscintiele, ce si le-au câstigatu prin scóle, ér in ramii mai necesari pentru viéti'a practica, ele au se-si completeze aceste cunoscintie

Reuniunea intretiene si subventionéza acestu internatu cu o suma considerabila, numai cá se póta primi fetitie cu o taxa cât se póte de scazuta.

In acestu internatu se invatia:

- a) a pregáti tot feliulu de mâncári;
- b) a spelá si a cálcá tot feliulu de albituri;
- c) a croí si a cóse tot feliulu de albituri si vestiminte;
- d) a cultivá legumi;
- e) regule igienice.

Pentru completarea cunoscintieloru câstigate in scóla s'a introdusu si unu cursu din religie, limb'a romána, magiara, germana si din aritmetica. In acestu internatu se primescu fetitie române, care vor fi absolvatu celu putienu 3 clase primare si vor fi implinitu celu putienu 12 ani. Tax'a pentru intretinere si instructiune este 12 fl. pe luna platita anticipativu. Fetitie orfane si serace potu fi primite gratuitu in internatu. Fetitie din Brasiovu, care ar voi se petróca in internatu numai preste di, platescu

pentru tóta instructiunea si pentru prânzu si ojina câte 8 fl. pe luna. Deóre-ce numerulu elevelloru ce se potu primi in acestu internatu este restrinsu, de aceea se invita parin'tii si tutorii a se insinuá la subscrís'a presiedinta celu mai târdiu pana in 20. August st. v. Primirea elevelloru in internatu se va face dela 25. Augustu st. v. incolo. La primire are se aduca fie-care eleva albiturile si vestmintele necesare, precum si asternutul de patu.

Informatiuni mai deaprópe potu luá dela subscrísii. Agnes Dusioiu, m. p., presiedinta. Lazar Nastasi, m. p., actuaru.

* **Multiamita publica.** Despartimentulu B.-Comlosiu alu Reuniunei invetiatoriloru romani gr. or. din dieces'a Aradului, esprima cea mai caldurósá multiamita acelloru animi nobile, cari la modestulu nostru apelu au contribuitu cu denariulu lor la redicarea monumentului in memori'a binemeritatului professoru si directoru Constantin Diaconoviciu Log'a, si anume: (Continuare.)

List'a Nr. 50. a contribuitu Revdiss. Dnu Georgiu Creciunescu protopresviteru in Belintiu 1 fl. si Ven. D. Lucian Sepetian parochu in Chiseteu 1 fl., sum'a 2 fl.

List'a Nr. 61. colectantu Dlu invetiatoriu Petru Stoic'a in Satulu nou, dela Dsa 50 cr., I. Gaspar inv. 30 cr., A. Bradean inv. 20 cr., V. Radu inv. 20 cr., V. Radu inv. 20 cr., V. Rudianin 30 cr., sum'a 1 fl. 50.

List'a Nr. 72. colectantu Dlu parochu Vicentiu Marcoviciu in Nedlacu, dela Dsa 1 fl., George Serban 1 fl., George Oros 1 fl., Mihaiu Chichin si S. Logojan câte 50 cr., Petru Giureoviciu 40 cr., I. Caracioni 30 cr., G. Budo, P. Precupas, G. Stroia, I. Marginean, S. Lacatusu, M. Dragan si T. Margineam câte 30 cr., s'a 6 fl. 10 cr.

List'a Nr. 81. a contribuitu Ilustrulu Domnu Antoniu Mocsonyi Verpeletu 3 fl., Dr. Alessandru Mocsonyi Budapesta 2 fl., Eugeniu Mocsonyi Capolnas 3 fl., Zeno Mocsonyi Bules 2 fl. ér Magnif. Sa Dlu Vincentiu Babesiu Budapesta 1 fl. sum'a 12 fl.

List'a Nr. 92. colectantu Dlu invetiatoriu Elia Bochisiu in Oradea-mare, Revd. dlu protopresviteru Tom'a Pacala 1 fl., Ioan Papp notariu comittens 1 fl., D. Sime inv. Velentie 50 cr. I. Horvat Toboliu, I. Nisiu Margine, N. Indries Parchida, P. Vasiad Cherepia câte 30 cr., S. Tulvan Lazuri, S. Panca Sacat, G. Flutur Ch. Apat, G. Nagy Abrudul superior, G. Dudulescu Seimutiu, I. Radoveni, G. Muresian Boesa, I. Creciunu Jaca, G. Pal Tasiad si M. Hasas câte 20 cr., P. Chis econom Orade 10 cr., N. N. 6 cr.; sum'a 6 fl. 06 cr. (Va urmá.)

* **Sermonofonu.** Sermonofonulu nu este altuceva, decátu unu nou modu de intrebuintiare a telefonului. In biserica anglicana din Birmingham au venitu Englesii la original'a idea, de-a asiediá unu telefonu inaintea si in nemijlocit'a apropiare a amvonului. Cei ce voescu asia-déra se audia prediciele rostite de pe amvonu fara a merge la biserica, n'au decát se-si comande unu drotu, prin care se li-se aduca cuvintele preotului dreptu acasa. Sermonofonulu a inceputu se ia frumóse dimensiuni si inca póte se vina unu timpu, când casele proprietariloru mari se fia provediute cu sermonofonuri tocmai asia, ca si cu apaducte, lumina electrica etc.

* **Lumina electrica si sanetatea.** Intr'o revista erglesa se demustra, ca lumin'a electrica are inriurintie binefacetóre si asupra sanetatii. Acésta s'a observatu in oficiulu postalu din Londr'a, unde, de când iluminarea cu gazu s'a inlocuitu cu lumin'a electrica, staree sanitara a funcionariloru e mai buna si numerulu casuriloru de bóla este cu multu mai micu. Numai doi ani suntu de când s'a introdusu iluminatia electrica la numi-

tulu oficiu postalul, si in acestu timpu scurtu folósele iluminareí electrice au si inceputu se fia batetóre la ochi.

* **Multiamita publica.** Subsemnatulu in numele comitetului paroch. gr. or. rom. din comun'a Cabesti, tractulu protop. alu Beiusiului, vinu si pe acésta cale a esprimá multiamita locuitoriei din aceasi comuna, cu numele R a v e c ' a B l a g i u, carea din indemnul cres-tinescu si nobilu a infrumetsiatu cas'a lui Ddieu, s. bisericica din locu — cu unu rëndu intregu de ornate bisericesti in pretiu de 60 fl. v. a. decát cari mai frumóse pana acum n'am avutu; — pentru carea fapta frumósa, marétia si nobila rogamu pre Atotopotintele Ddieu — cá primindu-i darulu adusu pe altariulu Domnului — se-i res-plátésca cu bine, lungindu-i firulu vietiei, cá si de alta data se mai póta implini astfelu de fapta démna de imitatatu! — Cabesti la 14/26. VII. 1891. — Petru Ciuhandu, parochu rom. gr. or. in Rossi'a, cá administ. par. in Cabesti.

Concurs.

Se eserie concurs pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a III. din **Cavasdu**, protopresv. Tincei cu terminu de alegere pe **4/16 Septemvre a. c.**

Emolumintele sunt: a) venitulul anualu a lor 20 holde pamentu, 220 fl., b) Venitulul stolaru anualu 70 fl., c) birulu preotiescu dela 130 câte un'a vica cucuruzu in bómbe 130 fl., d) folosulu gradinei parochiale 15 fl., éra despre cortelu se va ingrigi comun'a parochiala.

Recursele ajustate conform §-lui 13 din „Statutulul organicu“ se se tramita inclusive pana in 2/14 Sept. a. c. subscrisului protopresviteru in Cséff'a (cott. Bihar), avend recurrentii a se presentá pana inclusivu 8 dile inainte de sinodulu electoralu in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantu si cele rituale.

Cavasdu, 30 Iuniu v. 1891.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **IOSIF VESS'A**, m. p. protopresv. Tincei.

Pentru statiunea invetiatorésca dela scól'a rom. gr. or. din comuna **Spatt'a** — inspectoratul Lipovei — se eserie concursu cu terminu de **30. de dile dela prima publicare.**

Emolumintele suut: 1) In bani gata: 120 fl. 2) In naturale: 10 meti de grau si 10 meti de cucuruz. 3) 8 orgi de lemne din care are a-se incaldi si scól'a. 4) Pentru curatorat 10 fl. 5) Pentru conferintia 5 fl. 6) Pentru scripturistica 5 fl. 7) 4 jugere de pament (3 jug. aratoriu si 1 jug. livada).

Recursele ajustate conform prescrizelor legi sunt a-se tramite subscrisului inspectoru scolaru in B.-Lippa, pana la 30. Augustu a. c. avend recurrentii pana la acestu tempu indatorirea de a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in S-ta bisericica din Spatt'a spre a si aratá desteritatea in cantare si tipicu.

Spatt'a, 4/16. Iuniu 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **VOICU HAMSEA**, m. p. protop., inspect. scol.

Pentru deplinirea definitiva a postulu de invetiatoriu dela scól'a de fete din comun'a **Cuvinu**, prin acést'a se publica concursu cu terminu de alegere pe **29 Augustu (10 Sept.) a. c.**

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 1) Salariu in bani 240 fl. v. a., 2) 12 jugere pamentu aratoriu comasatu pretiuitu la 80 fl. dupa detragerea contributiei, 3) 41 metri cubici de lemne din cari e a se incaldi si socót'a. 4) Pentru conferintia 10 fl. 5) Cuartiru cu gradina si o curechiste. Dela inmormentari unde va fi pofritu 50 cr. Despre curatoratu si scripturistica se ingrigesce comun'a.

Dela recurrenti se poftescu documinte pentru statiuni de frunte; in cât nu se vor candidá si cei cu mai putiena calificatiune.

In cât invetiatoriu dela scól'a de baeti la dorintia poporului va fi alesu la scól'a de fete, postulu la scól'a de baeti numai decát prin alegere dintre recurrentii cari vor competa pe ambe posturile se va indeplini tot in aceea di. Emolumintele la acestu postu sunt: 1) Salariu in bani 200 fl., 2) 20 jugere de pamentu aratoriu comasatu pretiuitu la 130 fl. dupa detragerea contributiei, 3) 41 metri cubici de leme din cari se incaldiesce si salá de invetimentu, 4) Pentru conferintia 10 fl. 5) Cortelu cu gradina si o churechiste. Dela inmormentari unde va fi pofritu 50 cr. Despre curatoratu si scripturistica se ingrigesce comun'a.

La acestu postu se va alege numai acela, care pe langa documinte pentru statiuni de frunte va dovedi cá e in stare se conduca si corulu vocalu deja infintiatu. Recursele adresate comitetului parochialu din Cuvinu, se se trimite Multu Onoratului Domnu Iosif Vuculescu, inspectoru de scóle in Solymos p. u. Radna pana in 27 Aug. st. v. a. c., cele intrate mai tardiu nu se vor luá in consideratiune.

Competentii pana la alegere sunt pofriti a se presentá la bisericica in vre-o Dumineca séu serbatóre spre a-si aretá desteritatea in cantari. Se notéza cá alesulu la acestu postu, numai dupa unu anu de proba va fi propusu spre intarire definitiva.

Cuvinu, la 28 Iuliu v. 1891.

Comitetulu parochialu.

Ioan Ilica, m. p.
not. comit.

Teodosiu Motiu, m. p.
presedintele com. par.

In contielegere cu mine: **IOSIF VUCULESCU**, m. p. inspectoru de scóle.

Pentru ocuparea definitiva a postulu de invetiatoriu din comun'a **Satureu**, se eserie concursu cu terminu de alegere, **30 de dile dela prima publicare.**

Emolumintele sunt: a) In bani gat'a 100 fl. v. a. b) 10 sinice bucate, jumetate grâu, jumetate cucuruzu in bani 60 fl. c) 8 stânjeni de lemne, din care se incaldiesce si scól'a 32 fl. d) Intravilanulu scólei 10 fl. e) 43 portione de fênu à 10 cr. — 4 fl. 30 cr. f) 43 itie de mazere à 10 cr. — 4 fl. 30 cr. g) pentru conferintia 5 fl. h) Chilia de locuitu si cuina.

Competentii vor avea in decursulu terminulu indicatu a-si presentá recursele loru ajustate cu tóte documintele recerute M. On. Domnu inspectnrul scol. cercualu, avënd a se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre st'a bisericica spre a-si aretá desteritatea in cantu si rituale.

Satureu, in 30. Iulie (11. Augustu) 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **GEORGIU LUPSI'A**, m. p. preotu inspectoru de scóle.

Se eserie concursu pentru deplinirea definitiva a postulu de invetiatorescu dela clas'a a II-a paralela din comun'a **Santu-Mihaiulu rom.**, comitatulu Timisiului, cu

terminulu de alegere pe Dumineca din 1. Septemvre a. c. st. vechiu.

Emolumintele sunt: 1) In bani gat'a 150 fl. v. a. 2) Pentru conferinti'a 10 fl. 3) Scripturistica 6 fl. 4) 24 Hl. 5) Lt. si 50 ctl de grau. 5) 32 metri lemne din cari se va incalzi si sal'a de invetiament. 6) 2 jugere pamentu aretori clas'a prima. 7) Cortelu liberu cu intra- si estravilanu. 8) Er dela morti unde va fi poflitu stol'a usitata de 50 cr.

Dela recurenti se pretinde, ca se posiéda esamenulu de cualificatiune si celu de limb'a magiara precum si atestat de moralitate, si astfel recursul al subscrerne M. O. D. Ioanu Damsi'a inspectoru de scóle in Szecsány u. p. Ving'a pana la 29. August a. c. st. v.

Recurentii cari dorese a ocupá acest postu, au a-se presentá in cutare Dumineca ori serbatóre in biseric'a locala spre a-si aretà desteritatea in cantare si tipicu, cei ce vor avea cunoscinti'a notelor, de a conduce corulu vor fi preferiti.

Santu-Mihaiulu rom. in 19 Iuliu 1891.

Teodoru Jurm'a, m. p.
pres. com.

Petru Draganu, m. p.
not. com. paroch.

In contielegere cu mine: IOANU DAMSIA, m. p. inspectoru scolaru.

Conformu decisului din 29 Iuniu st. v. a. c. comitetulu parochialu publica concursu pe statiunea invetiatorésca din **Zimbru**, in protopresvit. Halmagi, inspectora-tulu scol. Iosasielu, cu diu'a de alegere pe 29 Augustu st. v. (10 Septemvre a. c.) pe langa urmatórele beneficii: a) In bani gat'a 300 fl. v. a. trei sute fl. v. a. b) 12 stangeni lemne pentru scóla si invetiatoriu. c) Pentru scripturistica invetiatoriuului 5 fl. v. a. d) Pentru curatorat 6 fl. v. a. e) Pentru conferinti'a invetiatorésca 5 fl. v. a. f) dela inmormentari si liturghii dela 20—50 cruceri.

Dela recurenti se pretinde, se fie cualificati conformu legii. Invetiatorii si preparandii absoluti cari se simtiescu apti, ca vor depune esamenulu de cualificatiune dupa un an de functiune, inca sunt admisi a recurge, adnexandu la recursu 1) Estrasu de botezu. 2) Testimoniu preparandialu séu de cualificatiune. 3) Atestatu de moralitate si despre serviciulu de pana aci.

Recursele ajustate astfelu, a-le trimite M. O. D. inspectoru scol. pana in terminulu de alegere, per Al-Csill in Diecs.

Zimbru, 29 Iuniu, (11 Iuliu) 1891.

Ioan Seracu, m. p.
preot. presiedint. com. par.

In contielegere cu mine: GEORGIU LUPSIA, m. p. inspectoru cercu.

Se escrie concurs pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a III. din **Martihazu**, — protopresv. Tincei — cu terminu de alegere pe 7/19 Sept a. c.

Emolumintele sunt: 1) casa' parochiala cu gradina, 2) $\frac{2}{4}$ sesiune pamentu parochialu, 3) birulu preotiescu dela 56. casi câte un'a vica cucuruзу sfarmatu si cate $\frac{1}{2}$ vica grau mestecatu, 4) stólele usuate, 5) o di de claca peste anu dela locuitori cu trasur'a si mânile, observandu-se cá: déca alesulu ar fi mai multiemit cu 400 fl. v. a. bani gata pe anu, la dechiararea densulu in scrisu cu ocaziunea introducerei, comun'a parochiala i-va solvi acésta suma in 4 rate anuale, in care casu — cu exceptiunea casei parochiale si a gradinei, — pamentulu si tóte venitele susepuse vor remane in folosulu parochiei.

Recursele ajustate conform prescrielor statutulu organicu, se se tramita inclusive pana in 4/16 Sept. a.

c. subscrifului protopresviteru in Cséffa (comit. Bihar), avend recurentii a-se presentá pana inclusiv 8 dile inainte de sinodulu electoralu in biseric'a locala, spre a-si aretà desteritatea in cantu si cele rituale.

Martihazu 30. Iuniu v. 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: IOSIF VESS'A, m. p. protop. Tincei.

Pentru vacant'a parochia din **Susani-Nadalbesci**, cu carea este incopciatu venitul: a) dela $\frac{2}{4}$ sesiune de pamentu, b) biru câte un'a mesura cucuruзу dela 160 case, c) stólele indatinate, d) cuartiru cu dóue gradini, — se escrie concusu cu terminu de alegere pe Dumineca la 11. Augustu a. c. in carea di va fi si alegerea; pana când recurentii se voru presentá vre-odata in biseric'ele din Susani si Nadalbesci si-si voru substerne recursele pe calea oficiulu protopresbiteralu din Buteni (Buttyin, cot. Arad.)

Susani-Nadalbesci, la 10 Iuliu 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresviteru.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa a III-a din comun'a **Sarand** protopresbiteratulu Pestesiului se escrie concursu cu terminu de 30 de dile dela prima publicare

Emolumintele sunt: 1) birulu preotiescu dela 100 numeru de casa câte un'a vica cucuruзу sfarmate; 2) pamentulu parochialu 20 jugere clas'a prima; 3) Stólele usuate la unu anu 60 fl.; 4) Casa parochiala cu gradina; 5) Unu intravilanu separatu in pretiu de 20 fl. la anu, tóte aceste computeate in bani dau sum'a de 400 fl. v. a. Se observa, ca in casu când alegandulu preotu nu ar fi satisfacutu cu venitul din cele insirate mai sus, — comitetulu parochialu se obliga a solvi in numarariu cele 400 fl. v. in rate trei lunarie.

Recurentii vor avea a-si subscrerne petitiuniile loru instruite conformu prescrielor Statutulu Organicu si a regulamentulu pentru parochii adresate Comitetulu parochialu din Sarandu, in Lugosiulu de sus post'a ultima Élesd pana la terminulu sus indicatu, precum si a-se presentá in vreo Dumineca ori Serbatóre in Sfta biseric'a pentru de a-si arata desteritatea in cele preotiesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TEODORU FILIPU, m. p. protop.

Pentru deplinirea postulu invetiatorésca gr. or. rom. dela clas'a prima nou infiintanda din comun'a **Pesacu**, se escrie prin acésta concursu cu terminu de alegere pe Joi in 15 27 Augustu 1891.

Emolumentele sunt: 1) In bani gat'a 350 fl.; 2) Dóue jugere catastrale pamentu aratoriu din islazulu comunalu pretiuuitu in 60 fl.; 3) 4 stangeni de pate pentru invetiatoriu si incaldirea salei de invetiamentu din cari 1 steng. invetiatoriuulu e datoriu alu solvi cá si celalalti invetiatori; 4) Pentru conferinti'e 10 fl. carausia gratuita; 5) Dela inmormentare mare unde va fi poflitu 30 cr. ér dela inmormentare mica 20 cr.; 6) Cuartiru liberu cu doue chili camara, bucatarie si staulu.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si tramite recursurile instruate Pré On. Domnu protopresbiteru si inspectoru scolaru Paulu Miulescu in Nagy-Komlos (cott. Torontál) precum si a se presentá in un'a din Dumineci ori serbatori in faci'a loculu spre a-si aretà desteritatea in cantari si tipicu.

Cei cu pregatiri pentru statiuni de clas'a prima pre-

Urméza in suplement.

**Suplementu la „BISERIC'A si SCÓL'A“ Nr. 31.
Anulu XV. — 1891.**

cum si cei ce vor dovedí ca suntu apti pentru conducerea corului vocalu vor fi preferiti.

Pesacu, in 14 26 Iuliu 1891.

Partenie Anghelu, m. p.
presiedinte.

Euthimiu Bujoru, m. p.
not. com. par.

In contielegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. prot.
si inspectoru scolaru.

—□—

In urmare ordinatiunei Ven. Consistoriu eparch. din Aradu, dto 23 Martie 1891. Nr. 1388 pentru indeplinirea definitiva a posturilor de invetiatoriu si invetiátore dela scólele de fete gr. or. rom. din comun'a **Toraculu-Mare** (cottulu Torontalu inspectoratulu Banat-Comlosiu) prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere pe **18/30 Augustu a. c.**

Emolumintele pentru fiecare clasa suntu: a) Salariu anualu 300 fl. v. a. b) Pentru conferintiele invetiatoresci 15 fl. v. a. c) Pentru scripturistica 5 fl. v. a. Cortelu liberu.

Doritorii si doritórele de a ocupá aceastea posturi, pre langa testimoniulu de cualificatiune si a esamenului din limb'a magiara se mai produca si atestate de conduita de Com. par. unde au fungatu pana aci. In lips'a celor cualificati si cualificate se vor candidá si se vor admite la alegere atát preparandi cât si preparanditie absolute.

Recursele astfelii instruite si adresate catra comit. par. suntu a-se trimite P. O. D. Paulu Miulescu protop. si inspectoru de scóle, in Nagy-Komlós, avend recurrentii a-se presentá in Sfta Biserica, in vro Dumineca séu serbatóre, spre a-se aretá poporul.

In fine se obsérva, ca clas'a prima are a se indepliní cu invetiatoriu, éra clas'a a dóu'a cu invetiátore.

Datu din siedinti'a comit. par. tienuta la 14/26 Iuliu 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAUL MIULESCU, m. p. protop.
si inspectoru de scóle.

—□—

Pe statiunea invetiatorésca dela scóla gr. or. din comun'a **Apateulu-rom.** inspectoratulu Oradii-mari, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **25 Augustu (6 Sept.) 1891.**

Emolumintele suntu:

1) In bani numerari 130 fl., 2) 19 jugere pamentu aratoriu 76 fl., 3) 12 cubule bucate 48 fl., 4) 4 orgii de lemne 20 fl., 5) Stole cantorali 10 fl., 6) Cuartiru cu intravilanu 25 fl., de totu 309 fl.

Recursele ajustate conformu stat. org. si adresate comitetului parochialu din Apateulu-rom. se se tramita subsrisului in Oradea-mare pana in 22 Aug. (3 Sept.) a. c., éra recurrentii se se presenteze in biseric'a din comun'a amintita spre asia aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOM'A PACALA, m. p. protopresv.
si inspectoru de scol.

—□—

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu la scól'a romana gr. or. confessionalu din **T.-Brestovatiu**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **25 Augustu st. vechiu 1891.***)

Emolumintele suntu: dela comuna bisericésca 60 fl.,

*) Fiind gresita terminulu din nrulu trecut precumu si emolumintele, prin acést'a se rectificá. — Red.

dela Magnf. Sa Dlu Alessandru Ianitsáry proprietariu mare in locu si deputatu dietalu anualminte unu ajutoriu de câte 12 fl., dela Ilustritatea Sa Domnulu Dr. Iosif Gall, membru la Cass'a magnatiloru, unu ajutoriu de câte 10 fl. 80 cr., dela Venerabilulu Consistoriu tot ca ajutoriu anualminte 40 fl. totalu 122 fl. 80 cr. pentru conferinti'a si pausialu 5 fl. lemne 24 metri din cari se va incaldi si scól'a; dela comun'a biser. 24 meti bucate, parte grau, parte cucuruзу si dela Magnf. Sa Dlu A. Ianitsáry anualminte unu ajutoriu de câte 6 meti grau; 4 jugere livada din carea $\frac{3}{4}$ jugere este aratoriu, locuintia libera cu $\frac{1}{4}$ jugeru gradina.

Recursele ajustate conform prescrielor stat. org. si a le art. XVIII. §. 6. 1879. se se tramita parintelui protopopu Georgiu Creciunescu in Belincz u. p. Kiszetó.

Recurentii au se se presenteze in biseric'a locala, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipiculu bisericescu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prot.
si inspect. scol.

—□—

Pentru deplinirea statiuniloru invetiatoresci de mai josu din inspectoratulu Halmagiului, se escrie concursu cu terminulu de alegere de **30 zile dela prima publicare.**

1. **Bodesti-Mermesti**, salariu anualu 200 fl., 5 orgii lemne lungi, cuartiru liberu si gradina.

2. **Banesti-Cristesti**, salariu anualu 200 fl., 5 orgii lemne lungi, cuartiru liberu si gradina.

3. **LungSORA-Vosdoci**, salariu anualu 200 fl., 5 orgii lemne lungi, cuartiru liberu si gradina.

Doritorii de a ocupá aceastea posturi suntu avisati recoursele provideute cu tóte documintele prescrie, si adresate comitetului parochialu ale trimite subsrisului pana la 24 Augustu st. vechiu in Halmagiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU GROZ'A, m. p. protop.
inspestoru scolaru.

—□—

Pentru deplinirea postului invetiatorescu dela clas'a a II-a gr. or. romana din comun'a **Chinezu**, cottul Timisiu inspect. Ving'a, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de Domineca in **18/30 Augustu s. v. a. c.**

Emolumintele suntu: 176 fl. 96 cr. bani numerari, 5 fl. scripturistica, 1 fl. 50 cr. pe tóta diu'a la conferintie, 50 meti de gráu, $1\frac{3}{4}$ jug. pamentu aratoriu, gradina intra si estravilana, 3 orgi lemne si 5 orgi pae, din care are a se incaldi si sal'a de invetiamentu, cuartiru liberu cu 2 incaperi, si stalog pentu vite.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce urmatórele documinte: 1. Testimoniu de cualificatiune cu calculu distinsu. 2. Testimoniu din limb'a magiara. 3. Atestate despre conduita de pana acuma, politica si morala.

Recursulu astfelii instruat, adresatu catra comitetulu parochialu, are a se trimite M. O. Domnu Archipu Munteanu inspectoru scolaru in Mrea Hodos-Bodrog, posta Zádorlak, — avendu competintii de a se presenta in vro Domineca seu serbatóre in sant'a bisericu din locu, spre a'si aretá desteritatea in cantu si tipicu. Cei ce vor potea documenta ca suntu desteri intru conducerea corului vocalu vor fii preferiti.

Chinez, 20 Iuliu, 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ARCHIPU MUNTEANU, m. p.
inspectoru de scóle.

—□—

Pentru ocuparea stațiunii invetiatorești **Carpenet**, în tractul Vascului, cu termen până la **18/30 Augustu a. c.**

Dotatiunea: 100 fl. 8 cub. de bucate, 8 stang. de lemne, stole cantorale și cuartiru cu gradina.

Recurentii vor avea a-si trimite petitiunile sale prevădute cu documintele necesare la subscrisulu în Beiusiu, până la terminulu sus atinsu.

Beiusiu, 19/31. Iuliu 1891.

În contielegere cu comitetulu paroch. concernent:

Vasiliu Papp, m. p.

protopresv. inspect. cerc. de școle.

Pe bas'a ordinațiunii Ven. Consistoriu eparchialu din Arad dto 21. Iuniu 1891. Nr. 2372, reducându-se parochi'a a II-a devenita vacanta, sau sistemisatu a capelanu a temporala pe langa veteranulu parochu Ioan Avramu din **Misc'a**, (cottulu Arad, protopopiatulu Chisineului) conform §-lui 4 din Regulamentulu pentru parochii, — pentru deplinirea acesteia deci se escrie concursu cu termen de alegere pe Dumineca din 18. Augustu st. v. (**30. Augustu st. n.**) 1891, pre langa emolumintele din toate venitele parochiali jumetate, cari consista:

a) din un'a sesiune parochiala statatōre din 29 jugere catastrale, pamentu aretoriu și fenatiu, computeate în 260 fl. v. a.

b) din 180 fl. v. a. cá venitu stolaru.

c) din birulu parochialu (competentie de bucate) computeate ér în 235 fl. v. a.

Toate acestea calculate dupa calcululu de midilocu alu celor cinci ani din urma, dau sum'a de 675 fl. v. a. Parochi'a e de clas'a a d'ou'a. — Alesulu capelanu dupa mōrtea parochulu nu va mai veni sub alegere.

Doritorii de a ocupá acestu postu de capelanu temporalu, sunt poftiti a-si ajustá recursurile sale cu documintele prescise în §. 13 din Stat. org. și §. 15. lit. b) din Regulamentu și adresate comitetulu parochialu din **Misc'a** se le substerna Preaonoratulu Domnu protopresviteru tract. Petru Chirilescu, în Chitighazu (Kétegyháza) până în 15. Augustu st. v. a. c. căci cele intrate mai tardiu nu se vor luá în socotintia; ér până în diu'a alegerii sè se prezenteze la sânt'a biserica pentru a-si manifestá desteritatea în cantu și oratoria.

Misc'a, din siedintia comitetulu parochialu tienuta la 14. Iuliu st. v. 1891.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **PETRU CHIRILESCU**, m. p. protopresv.

În conformitate cu ordinulu consistorialu de 10. Maiu a. c. Nr. 2153, se escrie concursu pentru deplinirea definitiva a postulu invetiatoreșcu dela școl'a confesionala gr. or. rom. clas'a I-a din **Cienadulu-ung.**, cu termen de alegere pe diu'a de **15/27. Augustu a. c.**

Emolumintele sunt:

1) În bani gat'a 300 fl. 2) pentru scripturistica 5 fl. 3) pentru conferintia 18 fl. 4) pamentu estravilanu 4 jugere 100 fl. 5) pentru invetiatoriu 3 org. de lemne 18 fl. 6) cuartiru liberu cu gradina de legumi 60 fl.

Dela doritorii de a ocupá acestu postu invetiatoreșcu se pretinde: Testimoniu de calificatiune invetiatorésca, Testimoniu din limb'a magiara cu calculi buni, atestatu despre conduit'a sa morala-politica; ajustate conform Stat. org. recurrentii au a-si adresá recursurile lor comit. parochialu din locu și a le trimite Reverendulu Domnu inspectoru de școle Teodoru Popoviciu în Sieitinu.

Avënd recurrentii a se presentá în vre-o Dumineca ori serbatōre la s. biserica locala pentru de a-si aretá desteritatea în cantare și tipicu.

Cienadulu-ung., la 7/19. Iuliu 1891.

Gligor Mojan, m. p.

pres. com.

Terentiu Lutici, m. p.

not. comit.

În contielegere cu mine: **TEOTORU POPOVICIU**, m. p. inspectoru scol.

Conform ordinațiunii Vener. Consistoriu diecesanu dto. 30. Noemvre 1890. Nr. 5505. prin acést'a se escrie concursu pentru ocuparea stațiunii de invetiatōre la școl'a confesionala rom. gr. or. de fetite din comun'a **Toraculumicu**, cu terminulu de alegere dela **prima publicare în 30 de zile**.

Emolumentele legate de acesta stațiune sunt următoarele: În bani 200 fl. v. a. pentru conferintiele invetiatorești 10 fl; 4 orgii de paie din cari se incaldiesce și școl'a; 30 ehible de grâu, incasatu prin antistia comunala; cuartiru în localitatea școl'e, și gradina de legumi; eventualu, deca cuartirulu alegendei invetiatōre, comun'a bisericeșca va fi necesitata a-lu folosi pentru deschiderea unei nōue clase, atunci Dsa va primi 30 fl. v. a. pentru cuartiru, și acést'a numai provisoriu.

Doritōrele de a ocupá acést'a stațiune au a-si trimite arecursele lor prevădute cu testimoniu preparandialu testimoniu de calificatiune, atestatu de conduita dela, comitetulu parochialu, și alte documente ce vor posiede: pot inse recurge și de cele fara de testimoniu de calificatiune, pentru-câ, dupa imprejurari, și acele se vor candidá și admite la alegere provisoria.

Recursele instruite astfel și adresate comitetulu parochialu, din indicat'a comuna, au a se tramite de adreptulu Pré Onoratulu Domnu protopresviteru Paulu Miulescu în B.-Comlosiu, p. u. Nagy-Komlos comitatulu Torontalu.

Din incredintiarea și impoterirea com. parochialu ad 30 Iuniu (12. Iuliu.) 1891.

I. Doms'a, m. p.

parochu și presiedinte.

Georgiu Serbu, m. p.

invetiatoru și not.

În contielegere cu mine: **PAUL MIULESCU**, m. p. prot. și inspect. distr. de școle.

Pentru stațiunea invetiatorésca din **Morod'a**, inspectoratulu Borosineului, se escrie concursu cu termen de alegere **11. Augustu a. c. st. v.** cu următoarea dotatiune:

Salariu în bani 200 fl. v.; 8 sinice bucate, parte grâu, parte cucuruzu; 10 fl. pentru comferintia; 8 fl. scripturistica; 6 fl. curatirea și incaldirea școl'e; 9 stēngeni lemne pentru școl'a și invetiatoriu; cuartiru liberu cu gradina de legumi. Competentii au a-si trimite recursurile lor instruate cu testimoniulu despre absolvarea preparandiei, examenulu de calificatiune din l. romana și magiara Preaonoratulu Domnu Ioanu Cornea, inspectoru scolaru în Borosineu, Comit. Aradului, — și până la alegere a-se presentá în St'a biserica din Moroda, pentru ai vedea desteritatea în cântu și tipicu.

În lipsa de recurenti cu calificatiunea prescisa vor fi admisi și aceia cari vor documentá că au pracs'a de 1 anu pe terenulu invetiatioriei.

Morod'a, 14. Iuliu 1891.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **IOANU CORNEA**, m. p. inspectoru scolaru.